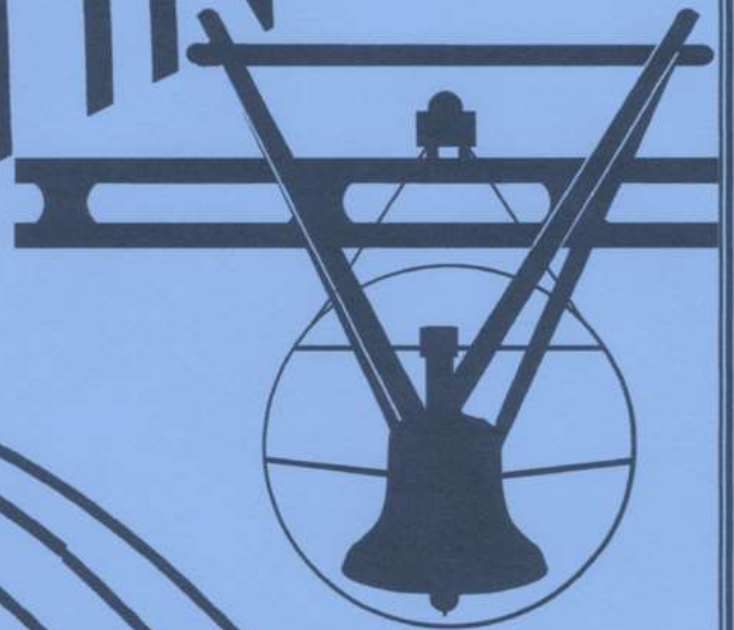

BULLETTIN

De Regenboog

Jaargang 47 nr. 3
apr.- mei 2020

van de samenwerkende kerken in de Merenwijk
Leiden

Inhoudsopgave

Visie	1
Redactioneel	1
Pasen	2
'Blijf mij nabij'	2
In Memoriam Marianne Hoogervorst	3
Herinneringen aan Marianne	3
Mijn protestantse identiteit kan ik alleen katholiek dragen	4
Medeleven	7
Wekelijkse bloemengroet	8
Stille week en Pasen	8
Vakantie ds. Mirjam Buitenwerf	8
Uit de AKM...	8
De AKM en onze penningen	9
Corona en digitale awareness	10
Kom aan Tafel	11
Nieuwe tafelkleedjes voor de Kindernevendienst	11
Pasen In de kerktuin	11
Filmavond en poëziemiddag gaan niet door	12
Meldpunt: Corona Assistentie Merenwijk	12
Fundacion Cristiana comunitaria para personas con discapacidad Ruach	13
Concert Kamerkoor Vocalei afgelast	14
Herdenking Jodenvervolging gaat niet door	14
Keiland 2020, een inspirerende week op Terschelling	14
Het jochie met het brilletje	15
Lockdown	17

Visie

De Regenboog is een oecumenische geloofsgemeenschap voor denkers en doeners, voor iedereen die inspiratie en verbinding zoekt.

Vanuit verschillende tradities delen en vieren wij de liefde van Christus, zo kleurrijk als de regenboog.

In De Regenboog ben je welkom met je eigen verhaal en achtergrond.

In de voetsporen van Jezus willen wij verantwoordelijk leven met oog voor elkaar, mensen in de buurt en de wereld om ons heen.

Redactioneel

Hoewel de redactie zich afvroeg of dit nummer van het Bulletin wel moest verschijnen, bleek de mailbox op de inleverdatum voldoende kopij te bevatten voor een niet al te dik blad, dat waarschijnlijk in een printshop gekopieerd en gebundeld zal worden.

Na een paasgedicht van Hans Cieremans opent ds. Mirjam Buitenwerf met een bemoediging, waarin zij het lied "blijf mij nabij" aanhaalt. Op woensdag 18 maart is onze pastor Marianne Hoogervorst overleden. Ingrid Weitenberg schrijft een In Memoriam en ds. Mirjam Buitenwerf tekent een aantal herinneringen aan haar collega op. Dit wordt gevolgd door een artikel van ds. Idelette Otten, met de titel: "Mijn protestantse identiteit kan ik alleen katholiek dragen".

Op het moment dat dit Bulletin gemaakt wordt, is nog niet duidelijk of de vieringen in de Stille Week en met Pasen door kunnen gaan. Ds. Mirjam Buitenwerf gaat hier op in. Ook kunt u lezen dat zij, als de coronacrisis dat toelaat, eind april op vakantie gaat. Na informatie van de AKM, kunt u lezen dat de twee deelnemers aan Kom aan Tafel, enthousiast aan het project begonnen zijn. Helaas is de Kom aan Tafelviering uitgesteld tot het najaar.

Twee leden van de quiltgroep hebben tafelkleedjes voor de kindernevendienst gemaakt. Deze kleden zijn tijdens de viering van 23 februari aan de geloofsgemeenschap getoond. In dit Bulletin kunt u er meer over lezen en de foto's bekijken. Ook kunt u binnenkort weer meehelpen in de kerktuin. Er staan weer heel wat planten in bloei.

Na een bericht van Astrid Delleman en berichten over het concert van Vocalei en de Herdenking Jodenvervolging, die helaas allebei niet door kunnen gaan vanwege het coronavirus, sluit Frank Ressler het Bulletin af. Hij blikt terug op het leven van een organist, die in zijn leven een zeer belangrijke rol gespeeld heeft.

De agenda en het rooster met vieringen hebben we dit keer weggelaten, omdat daarover nog te veel onduidelijkheid is. Voorlopig kunt u op zondagmorgen om 10.00 uur de viering in de Regenboog volgen via het YouTube kanaal www.tinyurl.com/oecumenemerenwijk.

De redactie wenst u veel sterkte en zegen in deze onzekere periode.

Pasen

*Plassen vol bebloede tranen
op de weg waar ik op loop.
't Is de weg naar Uw mysterie,
leidend naar de nieuwe hoop.
Deze weg, niet te bevatten,
vol verdriet en duisternis,
heeft bestemming 'nieuwe toekomst',
door Uw groot geheimenis.*

*'t Is de toekomst van de vrede,
van de overwonnen dood.
Ach, ik zal het nooit begrijpen
en mijn twijfel is soms groot.
Wil mij ondanks twijfel leiden,
door de plassen van verdriet.
Naar het wonder van de Pasen,
ook al snap ik het soms niet.*

*Want ik wil heel graag geloven,
dat die toekomst er wel is.
Dat geloof, de hoop en liefde
opstaan uit de duisternis.
Houd mij vast terwijl ik zoekend
mij een weg baan naar dat doel.
Zodat ondanks al mijn twijfel,
ik Uw 'nieuwe toekomst' voel.*

Hans Cieremans
Bron: www.gedichtensite.nl

'Blijf mij nabij'

Wat is het een vreemde wereld. Alles ziet er nog min of meer hetzelfde uit als een tijdje geleden, maar de maatregelen die de overheid heeft moeten nemen om het coronavirus te beteugelen, maken toch dat alles anders is. De meeste mensen moeten zoveel als mogelijk thuis blijven (werken), kinderen kunnen niet naar school. Ouderen maken zich misschien extra zorgen om hun gezondheid. Mensen in de zorg en in andere essentiële beroepen moeten wel naar hun werk, en ik vraag me af: hoe is het voor hen? Hoe blijven ze rustig hun werk doen en houden zij de moed erin?

Ik hoop van harte dat we elkaar als Regenbogers zo goed als mogelijk nabij kunnen zijn in de komende tijd, door elkaar af en toe even te bellen, te mailen of te appen. Of door - heel praktisch - een boodschapje voor elkaar te doen. En ik hoop ook dat we elkaar om hulp vragen als dat nodig is. Misschien is deze nare situatie van relatief korte duur, maar het kan ook zijn dat het langer duurt. Juist dan is het extra belangrijk om naar elkaar om te blijven zien.

Toen ik erover nadacht wat ik vandaag (het is de dag van de toespraak van premier Rutte) zou schrijven voor het Bulletin, viel me een lied te binnen: 'Blijf mij nabij, wanneer het duister valt' (Liedboek

247). Het lied staat bij de avondliederen, liederen die vertellen over de nacht en het donker, maar die ook Gods trouw en zorg in die duisternis bezingen. 'Blijf mij nabij' is oorspronkelijk een Engels lied, met

een indrukwekkende melodie. De Engelse predikant Henry Francis Lyte dichtte de tekst in 1847, toen hij zeer ernstig ziek was. Hij had die dag zijn laatste preek gehouden, over het verhaal van de Emmaüsgangers. Diezelfde avond schreef hij 'Abide with me; fast falls the eventide.' Het lied was geïnspireerd op het vers uit Lucas waarin de leerlingen tegen Jezus zeggen: 'Blijf bij ons, want het is bijna avond en de dag loopt ten einde' (Lucas 24:29).

Er spreekt een groot vertrouwen uit dit lied. God is er voor ons, altijd, ook als het donker wordt, wanneer we ons eenzaam of angstig voelen. Net zoals de leerlingen van Jezus mogen we vertrouwen op Gods aanwezigheid

in deze donkere tijd, en kunnen we zingen en bidden met de woorden van dit lied:

*1. Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt.
De nacht valt in, waarin geen licht meer straalt.
Andere helpers, Heer, ontvallen mij.
Der hulpelozen hulp, wees mij nabij.*

*2. Wees bij mij, nu de dag ten einde spoedt.
Alles verdoft wat glans bezat en gloed.
Alles vervalt in 't wisselend getij,
maar Gij die eeuwig zijt, blijf mij nabij.*

Weet u gedragen door Gods liefde,
ds. Mirjam Buitenwerf

In Memoriam Marianne Hoogervorst

Woensdag 18 maart is, in vrede en verbondenheid met God, onze pastor Marianne Hoogervorst overleden. Van februari 2015 tot februari 2020 was zij pastoraal werkster voor de Regenboog. Marianne heeft veel voor de Regenboog betekend. Zij was een bron van levend water. In 2015 zaten we als rooms-katholieken in een behoorlijke dip en was er weinig hoop voor een oecumenische toekomst. Maar Marianne wist ons te inspireren en te bemoedigen. Mede dankzij haar vertrouwen en tomeloze inzet zijn we nu een vitale en gemotiveerde geloofsgemeenschap. We zijn haar daar zeer dankbaar voor. We zullen ons haar herinneren als de pastor die zo nabij was.

Graag hadden we met een mooi feest afscheid genomen van onze pastor. Helaas kon dat niet doorgaan. De ziekte waartegen Marianne een jaar lang heldhaftig heeft gevochten en die ze hoopte overwonnen te hebben, keerde in alle

hevigheid terug. Er was tijd geen meer voor een groots afscheid. Daarom is een delegatie met een mooie tas vol kaarten en brieven van leden van onze geloofsgemeenschap naar Marianne toe gegaan om thuis afscheid van haar te nemen.

Een van de cadeautjes die Marianne aan onze geloofsgemeenschap heeft gegeven is het lied 'Ga met God en Hij zal met je zijn' (Liedboek 416). Dit lied was het slotlied bij haar uitvaart op 24 maart jl.

Wij zijn ervan overtuigd dat Marianne haar ultieme levensdoel bereikt heeft en met open armen is binnengehaald in Gods Heerlijkheid. Dat zij ruste in vrede.

Ingrid Weitenberg

Herinneringen aan Marianne

Marianne en ik zijn iets meer dan een jaar collega's van elkaar geweest in de Regenboog. De tijd die we samen hebben gehad, heb ik als heel bijzonder en plezierig ervaren. Daarom een aantal herinneringen aan haar.

Marianne was verknocht aan de Regenboog. Ze vond onze geloofsgemeenschap een plek die liet zien hoe je samen oecumenisch (ze noemde zichzelf ook wel 'protheliek') kon geloven en de verschillen kon overbruggen. Want, zei ze, het belangrijkste is dat we allemaal geloven dat God liefde is. Ze heeft hier met buitengewoon veel plezier gewerkt en haar spiritualiteit uitgedragen, en kon de Regenboog eigenlijk niet loslaten. Dat is gebleken. Ze hield van de mensen, van het voorgaan, van het geven van kringen. Ze hield van het enthousiasme van de Regenboogers, en dat gaf haar energie. Ze kon met trots aan haar collega's vertellen over 'haar' Regenboog, de leukste plek in Nederland om te werken als rooms-katholiek pastor.

We vonden het allebei fijn om samen in een viering voor te gaan. Dat voelde harmonieus. Samen hebben we mooie gesprekken gehad, over het dagelijks leven, over praktische dingen, en over kerk en geloof. Afgelopen najaar spraken we, samen met de voorzitters van AKM, vicariaat en wijkkerkenraad, over de Maaltijdviering, en de verschillen tussen de

protestantse en rooms-katholieke visie en beleving. Het was een van de mooiste gesprekken die ik als predikant heb gehad, omdat we geloof en beleving op een heel persoonlijke manier konden verbinden met onze geschiedenis. Uit het gesprek bleek duidelijk dat die achtergrond zo bepalend was voor de manier waarop we geloof en de Maaltijdviering beleefden. Marianne vertelde bijvoorbeeld dat haar moeder het brood altijd zegende voordat ze het sneed. Toen ze als kind aan haar moeder vroeg waarom ze dat deed, legde haar moeder uit dat de pastoor haar had verteld dat ze op die manier verbinding kon leggen tussen de eucharistie en het dagelijks brood. Een dergelijke verbinding tussen geloof en dagelijks leven was voor Marianne heel belangrijk.

Marianne was hartelijk en eerlijk, rechttoe-rechtaan. Je wist wat je aan haar had, en dat was voor mij ontzettend fijn, want zo kon ik een goede start maken als predikant in de Regenboog. Je zou haar Rotterdams nuchter kunnen noemen, maar ze was zeker ook spiritueel.

Ze vond haar voeding in het denken van

Ignatius van Loyola, en was ieder jaar tijdens de Goede Week te vinden in het klooster in Drongen in België. Haar credo was verbonden met het vieren van de Maaltijd, de kernwoorden van Jezus als hij met anderen aan tafel zit: nemen, breken, zegenen, delen

(geïnspireerd op Henri Nouwen). Hierover schreef ze: 'Als we de tafelviering in ons leven echt een plek willen geven is het van belang om onszelf elke avond af te vragen: wanneer was ik vandaag in Gods hand genomen? Wanneer wist ik mij vandaag gezegend en was ik anderen tot zegen? Wanneer werd ik gebroken door het lijden van het leven? Ben ik mij bewust dat ik door die gebrokenheid gedeeld kon worden aan de mensen om mij heen? Als we echt zo leven, dan beleven we elke dag de Maaltijd van Christus de verrezen Heer.'

We verliezen in Marianne een hartelijke, toegewijde, eerlijke en spirituele pastor, wier hart bij de mensen in onze geloofsgemeenschap lag. Het is extra verdrietig dat we door

de nare omstandigheden nu niet samen van haar afscheid kunnen nemen, en dat eigenlijk ook niet of nauwelijks tijdens haar leven hebben kunnen doen. Gelukkig was er wel de mogelijkheid om naar de uitvaartdienst in de Regenboog te luisteren via een internetverbinding, en mochten enkelen van ons namens de geloofsgemeenschap bij de uitvaart aanwezig zijn. Het was een mooi en waardig afscheid, en natuurlijk werd het favoriete Bijbelverhaal van Marianne gelezen, dat van de Emmaüsgangers.

We hopen Marianne ergens in de nabije toekomst samen te kunnen gedenken in onze Regenboog, om haar namens ons allen de eer te kunnen geven die ze verdient. Dat de herinnering aan Marianne, aan wat ze voor ieder van ons persoonlijk betekend heeft, aan de manier waarop ze geloofde en in het leven stond, ons tot zegen mag zijn.

Mirjam Buitenwerf

Mijn protestantse identiteit kan ik alleen katholiek dragen

Het tijdschrift Perspectief bracht eind vorig jaar een nummer uit met bijdragen van enkel vrouwelijke theologen. Dit nummer is ontstaan als reactie op de uitgave van het boek 'Spirituele oecumene, over de vele vormen van gezamenlijke en individuele omgang met God'. In dit boek komen 52 theologen aan het woord, van wie er 50 man zijn. Dat kwam de redacteurs op veel kritiek te staan. Zijn er dan geen vrouwelijke theologen die over deze thematiek belangrijke dingen te zeggen hebben? Zeker wel zoals mag blijken uit het nummer van Perspectief met 11 artikelen van protestante en katholieke vrouwen over spirituele oecumene. Hieronder volgt één van deze artikelen.

Ds. Idelette Otten

'Je identiteit is iets dat je licht moet dragen' zei filosoof Kwame Anthony Appiah in een interview met Trouw (28 oktober 2019). In zijn boek 'De leugens die ons binden. Een nieuwe kijk op identiteit' fileert Appiah zogenaamde vaste identiteiten als nationaliteit, geloof en kleur door vragen als wat is bruikbaar, wat is onzin? Zonder identiteit kunnen we niet, het bindt, maar het kan ook misgaan: 'De leugens beginnen als je iemand labelt als een lid van een bepaalde categorie en vooroordelen hebt'. In dit opzicht tieren ook in de christelijke traditie leugens welig. Christenen labelen

elkaar voortdurend, bijvoorbeeld wanneer ze elkaar katholiek of protestant noemen. Als ik mezelf zou moeten labelen zou ik zowel het woord protestant als katholiek willen gebruiken, als twee zijden van één medaille. In een protestantse setting voel ik me altijd katholiek, maar in een rooms-katholiek gezelschap weet ik mij vaak protestant. Maar bij al mijn gevoelens spelen vooroordelen en leugens zeker een rol.

1. Van hervormd naar protestant

Als mensen vragen 'wat' ik qua geloof 'ben', antwoordde ik tot mijn veertigste levensjaar met 'hervormd'. Vanaf mijn geboorte was ik een zogeheten geboortelid van de Nederlands Hervormde Kerk. Na mijn doop werd ik dooplid en toen ik op mijn drieëntwintigste belijdenis deed belijdend lid van diezelfde kerk. Ik leerde als kind gevoelsmatig dat hervormd zijn in ieder geval betekende dat ik niet gereformeerd was. Dit werd vooral ingegeven door mijn vader, die als predikant regelmatig riep dat gereformeerden geen 'sensus liturgicus' (gevoel voor liturgie, red.) hadden, dus gereformeerd zijn was geen pré. Ik herinner me nog mijn verwarring toen ik tijdens mijn kerkelijke opleiding ontdekte dat de Gereformeerde Bond een deel van de Hervormde Kerk bleek te zijn en de termen hervormd en gereformeerd veel meer op elkaar leken dan ik aanvankelijk dacht. Aan het begin van deze eeuw ging het labelen van hervormd en gereformeerd - vanwege het Samen op Weg-proces - in toenemende mate een rol spelen in mijn werk als hervormd predikant. Toen ik in 2010 predikant werd van een protestantse gemeente speelden deze labels opeens nauwelijks meer een rol. Van hervormd was ik protestant geworden. Op zich voelde ik mij daar wel bij. Ik ben vernoemd naar de vrouw van Calvijn en die naam draag ik met verve. Maar toen diende zich een

nieuwe moeilijkheid aan: elke keer dat ik mezelf protestant noem lijkt dit te impliceren dat ik niet katholiek ben. Waar de benaming hervormd mij nog verbond met een moederkerk lijkt die van protestant mij meer te isoleren en voelt voor mij daardoor zwaarder te dragen.

2. Katholieken: rooms- en oud

Mijn ouders hadden in de jaren zestig van de vorige eeuw, toen mijn vader predikant werd in het hoofdzakelijk rooms-katholieke stadje Huissen goede contacten opgebouwd met rooms-katholieken. Dat was bijzonder als je bedenkt dat mijn moeder in haar jeugd nagenoeg geen contact had met rooms-katholieken. Mijn kennismaking met de Rooms-katholieke Kerk dateert uit mijn tienerjaren. In Almelo, de plaats waar ik opgroeide waren de rooms-katholieke parochianen en de hervormde gemeenteleden jaarlijks te gast in elkaars kerk. Mijn vader wees me dan op de parochianen die het brood met open hand ontvingen en de hervormden die de neiging hadden het brood met hun vingers te 'pikken'. Ik herinner me uit deze tijd een uitspraak van mijn moeder: 'ik heb liever dat je met een rooms-katholieke jongen thuiskomt dan met iemand die niets is'. Pas later heb ik begrepen dat dit een positief bedoelde uitspraak was. Maar ik kwam thuis met een oudkatholieke jongen. Vanaf die tijd leerde ik dat katholiek kon duiden op rooms-, maar ook op oud.

In de volksmond lag het nog weer anders. Toen wij bezig waren een school te zoeken voor onze kinderen zei een buurvrouw dat ze de kinderen niet naar een christelijke school wilde laten gaan en daarom voor de katholieke school koos. Dit merkwaardige onderscheid leerde mij dat er heel wat misverstanden zijn over wat katholiek is.

3. Katholiciteit als wezenskenmerk

Katholiek stond voor mij lange tijd voor iets waar ik als protestant vanaf stamde en in mijn werk raakte ik er al gauw van overtuigd dat die afkomst belangrijk was voor het goede verstaan van met name de liturgie, zoals het jodendom dat is voor de Bijbelse exegese. Maar gaandeweg leerde ik katholiciteit kennen als één van de vier wezenskenmerken van de kerk, ook van de kerk waartoe ik behoorde. Ik werd hier sterk bij bepaald door de oprichting van het Oecumenisch Forum voor Katholiciteit, dat in het najaar van 2012 met een 'Katholiek Appel' de kerken op riep ernst te maken met het geloof in 'de ene heilige katholieke en apostolische kerk' door zichzelf de vraag te

stellen in hoeverre zij katholiek zijn. Het verwarrende is dat deze laatste een wezenskenmerk van alle kerken zou moeten zijn, maar ook fungeert in de eigen naam van bijvoorbeeld de Rooms-katholieke Kerk.

Stephan Sanders, die in Trouw (2 oktober 2019) schrijft over wat hij gelooft aan de hand van het Apostolicum signaleerde het probleem ook: 'En dan is er nog het dagelijks gebruik van het woord katholiek, dat na de Reformatie zo'n beetje synoniem is geworden met rooms-katholiek. Maar we hebben het hier over de belijdenis van de apostelen, de eerste christenen, die het zonder paus en Rome moesten stellen. De 'heilige, katholieke kerk' is een herinnering aan die vroege eenheid en ook een beleden geloof in de toekomst van de ene, heilige en algemene kerk'. Ook merkte hij op dat in de belijdenis met het woord katholiek uitdrukkelijk afstand wordt gedaan van het stam- of etnodenken (indeling van mensen in stammn of volken, red.). Het is vermoeiend en het lijkt flauw, maar als iemand zich voorstelt als katholiek vraag ik toch om specificering.

4. Herdenking van de Reformatie

De tijd rond de eerste gezamenlijke herdenking van de Reformatie van protestanten en rooms-katholieken in 2017 is voor mij heel vormend geweest en stelde mij steeds beter in staat de gebruikelijke stereotypen achter mij te laten. Inspirerend hierbij was het rapport van Rooms-Katholieken en Lutheranen 'Van Conflict naar Gemeenschap' dat inzichtelijk maakt hoeveel puin er inmiddels is geruimd en hoeveel misverstanden er zijn opgehelderd rond thema's als Rechtvaardiging, Eucharistie, Ambt en Schrift en traditie. En onlangs verscheen er een veelbelovend rapport van protestantse en rooms-katholieke theologen (in Duitsland, red.) met de titel 'Gemeinsam am Tisch des Herrn'. Maar ondanks het feit dat veel verschillen niet kerkscheidend meer hoeven te zijn kunnen zij toch een onderstroom blijven vormen waaruit sterk verouderde beelden telkens weer naar boven kunnen komen. De vele misverstanden die in de loop der eeuwen zijn ontstaan en de wederzijdse projecties kunnen altijd weer de kop opsteken. Met andere woorden, theologen kunnen een eind komen, maar wat merken mensen op het grondvlak van de kerken daarvan? Nog steeds ben ik van mening dat met goede aandacht en uitleg er veel gewonnen kan worden. Ik voel me daartoe als voorganger ook verplicht omdat we het ons als kerken 'niet langer kunnen veroorloven om tegenover – of zelfgenoegzaam naast elkaar

te staan' (Walter Kasper in Maarten Luther. Een oecumenisch perspectief).

5. Slaan van kruisje

In mijn werk als predikant in de Protestantse Kerk in Nederland onderhoud ik diverse oecumenische contacten, maar het meest verbonden voel ik mij met die kerkgemeenschappen, die de katholiciteit dragen in hun naam. Deze verbondenheid is voor mij zelf onlangs zichtbaar geworden in het dragen van een boordje. Dit boordje draagt bij aan mijn identiteit van voorganger. Een nog sterkere bijdrage vormt het slaan van een kruisje op die momenten waarop de triniteitsformule klinkt, bijvoorbeeld aan het begin van de eredienst en aan het einde van de preek. Lange tijd liet ik dit in mijn eigen gemeente achterwege. Zelf was ik er niet mee opgegroeid, maar door de opvoeding van onze kinderen had ik mij het maken van dit teken gaandeweg zelf ook eigen gemaakt. Zozeer zelfs dat ik na een kwart eeuw een keer 'per ongeluk' of beter gezegd 'als vanzelf' in mijn protestantse kerk een kruisje sloeg. Toen mij dit op kritiek kwam te staan heb ik er bewust een punt van gemaakt om in lijn van Luther de kinderen te leren een kruisje te slaan.

Steeds probeer ik in mijn werk verbinding te

laten leggen met de kerk van alle tijden en plaatsen. Dat betekent dat naast woorden ook stilte belangrijk is, er kaarsjes mogen branden voor wie er niet meer zijn en dat we eerbiedig gaan staan bij de Woorden van het Evangelie van onze Heer, door wie wij toegang hebben gekregen tot de Schriften van Israël.

Steeds bewuster richt ik mij in onze gebeden naar het oosten en ervaar hoe veelzeggend het is om bij de doxologie te kunnen buigen voor de Ene, op sommige momenten een kruisje te slaan, dat je met je hand in het water je doop kunt gedenken en in een uitvaartliturgie die van de overledene. En wat voor feest het is om brood te ontvangen en te delen en zo de eenheid te ervaren in de Dienst van de Schrift en de Maaltijd van de Heer. Sommigen mensen vragen mij waarom ik niet katholiek word. Het antwoord op deze vraag is niet 'bedoelt u rooms- of oud', maar dat ik het al ben. Niet alleen ik, maar ook de PKN waartoe ik behoor.

6. *Altijd anders*

Ik kan als voorganger naar hartenlust katholiek zijn op protestantse wijze, gezegend als ik ben met de beide protestantse dienstboeken van de PKN. Ook al blijft dit bij protestanten vragen oproepen als 'is dit niet katholiek?' met daarachter de vraag 'wat is onze identiteit dan nog? Fred van Lieburg, hoogleraar religiegeschiedenis aan de Vrije Universiteit constateerde echter dat de tegenstelling tussen protestanten en rooms-katholieken voor de meesten niet meer zo actueel is (Nederlands Dagblad 31 oktober 2019). Christenen vragen zich vooral af hoe ze zich moeten verhouden richting het secularisme en de islam. Reformatieherdenkingen noemde hij 'identiteitspolitiek op plaatselijk niveau. Veel sprekers op herdenkingsbijeenkomsten halen Luther of Calvijn erbij om hun gelijk te halen'. Deze laatste opmerking raakt aan wat Kwame Anthony Appiah in zijn boek 'de leugens die ons binden' noemt.

Deze leugens maken dat ik voortdurend oploep tegen het door elkaar heen gebruiken van termen als katholiek en rooms-katholiek, niet alleen door buitenstaanders, maar ook door ingevoerden zelf, met alle misverstanden van dien, waarvan de grootste wel is dat protestanten per definitie niet katholiek zouden zijn en alles anders doen. Dan lees ik weer dat Allerheiligen een feest is dat alleen door katholieken (men bedoelt: rooms-katholieken) wordt gevierd, terwijl het ook als officiële feestdag opgenomen is in het protestantse dienstboek. Of ik lees dat voor protestanten het kerkgebouw uiteindelijk alleen een gebouw is, alsof protestanten geen bijzonder toewijding zouden kennen aan het huis waarin eredienst wordt gevierd.

De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat in protestantse kringen de neiging alles per definitie anders te willen doen dan bijvoorbeeld

rooms-katholieken zeer sterk aanwezig is. Denk aan het gebruik van de Paaskaars, die protestanten in tegenstelling tot rooms- en oudkatholieken het hele jaar door laten branden en het gedenken van overleden gemeenteleden, juist niet rond Allerheiligen/Allerzielen, maar op de zogeheten Eeuwigheidszondag.

7. *Graag PKN*

Ik geloof dat de eenheid van de kerk ons al in Christus gegeven is. Voor mij is dat de kern van spirituele oecumene. Is dit een eenheid in verscheidenheid? Ja, zolang de

verscheidenheid niet het zicht op de eenheid ontnemt. Het is veelzeggend dat de kerk Petrus en Paulus bij elkaar hield, omdat zij beseftte zowel kerk uit joden als uit heidenen te zijn. Zo zou ik de term protestants en katholiek bij elkaar willen houden. Want mijn protestantse identiteit kan ik alleen katholiek dragen, wil ik de eenheid in Christus niet uit het oog verliezen. Moge het label protestant dan als een soort poetsmiddel fungeren om de katholiciteit van de kerk steeds weer opnieuw te doen glanzen. Raakt dat niet het aloude adagium *ecclesia reformata semper reformanda* (een gereformeerde kerk moet altijd blijven hervormen, red.)? De letters van de PKN hoeven niet veranderd te worden, want ik zal erin lezen: Protestants Katholiek Nederland.

Drs. Idelette Otten (1963) is predikant van de protestantse wijkgemeente Vleuten en lid van de Liturgische Kring. Zij studeerde theologie aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is getrouwd met Henk Schoon, priester van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Samen zijn zij mede-initiatiefnemers van het Oecumenisch Forum voor Katholiciteit.

Bron: *Perspectief* 2019; 46: 47-52
(www.oecumene.nl/publicaties/perspectief)

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores of aan het pastorale meldpunt.

Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in aanmerking komt, als blijk van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Maja van Spaandonk
Telefoon: 521 43 59
E-mail: maja.v.spaandonk@live.nl

Stille week en Pasen

Door de corona-pandemie zijn veel plannen voor de komende weken op losse schroeven komen te staan. Heel moeilijk voor alle mensen in Nederland, en ook voor ons als geloofsgemeenschap. Het is bijvoorbeeld lastig om nu iets te zeggen over hoe we dit jaar de Goede/Stille Week en Pasen samen zullen kunnen beleven. U heeft in het vorige Bulletin al kunnen lezen over de plannen die er liggen: de vespers met beeldmeditatie op maandag-, dinsdag- en woensdagavond (6-8 april), en de vieringen naar Pasen toe en op Pasen zelf. Aan deze vieringen zouden ook het Regenboogkoor en Arcobaleno medewerking verlenen. De koren kunnen op dit moment niet repeteren. We weten nu nog niet hoe het zal lopen, en wat er wel en niet zal kunnen plaatsvinden. Willy Hoogendoorn en ik zullen, samen met een aantal Regenbogers, in ieder geval ons uiterste best doen om (binnen onze mogelijkheden) een alternatief te vinden als de vespers en vieringen rondom Pasen geen doorgang kunnen vinden. We houden u op de hoogte via de (digitale) weekagenda en de

digitale nieuwsbrief. U kunt zich via de website deregenboogmerenwijk.nl of via mail aanmelden voor de nieuwsbrief: deregenboog2.0@gmail.com. Aanmelden voor de digitale weekagenda kan door een mail te sturen aan Ingrid Weitenberg: ingridjam@hotmail.com

ds. Mirjam Buitenwerf en Willy Hoogendoorn,
pastoraal werker

Vakantie ds. Mirjam Buitenwerf

Als alles gaat zoals gepland, ben ik van 26 april t/m 5 mei op vakantie. Mijn collega Willy Hoogendoorn zal mij in die periode indien nodig vervangen.

Uit de AKM...

Beste mensen,

Op 11 maart kwam de AKM weer bij elkaar. Deze keer voltallig met zelfs twee pastores, Mirjam en onze nieuwe pastor Willy Hoogendoorn. Het was fijn om Willy beter te leren kennen en zo met elkaar te spreken over alle grote en kleine zaken die in de Regenboog gaande zijn. En elkaar te inspireren. We spaken over het idee om meer aandacht te geven aan de voedselbank door deze meer aanwezig en zichtbaar te maken. We bestudeerden en bespraken het financieel jaarverslag dat door Willy Menken opgesteld is. Zij zal daar zelf het één en ander over toelichten in dit Bulletin. Ik ben altijd onder de indruk van het degelijke werk dat mensen zoals Willy doen. En ik ben er van overtuigd, dat we als Regenboog die bijna 50 jaar bestaat niet volgehouden hadden, als er niet steeds penningmeesters waren geweest die goed op het geld pasten. Dat geldt ook voor de mensen die altijd het beheer over ons gebouw regelen

en zorgen dat we een goed verwarmd en onderhouden onderkomen hebben, de Stichting Beheer samen met Ronald.

We spraken ook over het 50 jarig jubileum van de Regenboog dat we per september 2021 zullen gaan vieren. U hebt daar al heel veel ideeën voor opgeschreven en dat kan nog steeds.

We kregen een verzoek van de Leidse Binnenstadsgemeente om samen met de andere kerken een viering ter gelegenheid van 5 mei te houden waaraan we graag mee gaan doen.

We bereidden ons voor op een gezamenlijke vergadering van een besturendag die we jaarlijks houden samen met Wijkkerkenraad, Vicariaat en Stichting Beheer. Daar zouden we belangrijke onderwerpen bij de kop nemen, zoals het vitaal houden van onze geloofsgemeenschap met minder leden en minder gegadigden om de besturen te bemensen.

We zetten allerlei afspraken voor deze en andere zaken in onze agenda en toen..... werden we overvallen door de coronacrisis. Vele overleggen streepten we door, plannen om samen zaken op te pakken liggen nu min of meer stil.

We hebben een klein crisisteam samengesteld dat op 13 maart in het kader van de landelijke maatregelen, moest besluiten dat er in de maand maart geen zondagse kerkdiensten meer zouden plaatsvinden en dat allerlei groepen niet meer bij elkaar konden komen. We houden de vinger aan de pols en bedenken wat ons als Regenboog verder te doen staat en welke beslissingen we moeten nemen.

Er is een goed contact tot stand gekomen met de Wijkvereniging van de Merenwijk, waarin we hebben afgesproken samen op te trekken, als het gaat om het koppelen van hulpvragen aan het hulpaanbod in de Merenwijk. Dat kan gaan om boodschappen doen, iets extra's koken, enz. U kreeg als het goed is een folder in de brievenbus met een speciaal telefoonnummer dat voor vragen overdag te bereiken is (deze folder is ook elders in dit Bulletin afgedrukt, red.).

Ook zijn wij als AKM, Pastores en Pastoraal Team bereikbaar via telefoon, email e.d. Via nieuwsbrieven per e-mail worden door Edo Elstak de belangrijkste berichten en weekagenda's snel verspreid. Enkele mensen bereiden zondagse diensten via een YouTube kanaal voor die op de normale tijd, 10.00 uur op zondag uitgezonden zullen worden. Bij het lezen van dit Bulletin, hebt u daar hopelijk al

kennis mee kunnen maken. Ik vraag u niet te aarzelen om ook hulp te vragen!

Wat ons wel zorgen baart, is dat het voor veel mensen onder ons nog niet mogelijk is om op deze digitale manier mee te doen. Kent u iemand die u daarmee zou willen helpen? Het mooie is, dat in deze crisis veel mensen laten zien dat ze heel graag helpen, meewerken met allerlei kleine en grotere klussen en mooie ideeën hebben om elkaar te kunnen ontmoeten. Zo brengt deze indringende tijd ook weer mogelijkheden.

Ik hoop dat we elkaar binnenkort weer feestelijk zullen ontmoeten in de Regenboog! Truus de Haan, voorzitter AKM

De AKM en onze Penningen

Half maart, waarin het virus ons leven bepaalt, vraag ik mij af of het Bulletin wel gemaakt gaat worden. Op zondag 15 maart waarop we helaas geen viering kunnen hebben, we per mail een bemoedigende brief krijgen van onze dominee, zit ik dit stukje te typen. Deze week begon met het kopen van desinfecterende gel en handschoenen voor de maaltijdviering, de meningen hierover waren verdeeld, en een paar dagen later al weer achterhaald. Op 9 februari hebben we een jongerenviering mogen mee maken en de jongeren hebben met groot succes, na afloop van de viering, zelfgebakken producten verkocht. Met enthousiasme werden de kerkgangers verleid om heerlijke taart/cake te kopen. De opbrengst was € 156,90. De gehele opbrengst is overgemaakt aan de stichting Kanjerwens. Deze stichting verzorgt voor ernstig gehandicapte en chronisch zieke kinderen een individuele wensvervulling, bijvoorbeeld een dagje uit om nooit meer te vergeten. Een mooi doel dat onze jongeren van harte willen ondersteunen!

Het jaarverslag van de AKM laat weer zien wat de bezittingen zijn van de AKM. En hoe we ervoor staan na het afgelopen jaar. De bezittingen zijn ruim 13 duizend euro, dat zijn de gelden die vrij besteed kunnen worden, iets minder dan het vorige jaar. De AKM heeft ook gelden waarop wel een verplichting rust, bijvoorbeeld de spaarpotten die er zijn voor de beamers en de repromachine als ze vervangen moeten worden. Het jaarverslag laat ook zien dat de opbrengsten van de eerste collecte bij de zondagse vieringen niet voldoende zijn om alle kosten te dekken. Het algemene beeld van alle clusters laat wel weer een positief resultaat zien. Het cluster communicatie, waaronder het Bulletin, heeft goed gepresteerd, omdat het onderhoud aan de reproapparatuur veel goedkoper uitviel. Minder printjes betekent minder kosten. Procentueel is ook vaker

betaald voor het krijgen van het Bulletin (60% van de ontvangers betaalt de vrijwillige bijdrage). Dit kan nog hoger! Het aantal giften is ook hoger dan in 2018. Alle gulle gevers hartelijk dank!

Nu wij geen vieringen meer mogen houden in onze Regenboog kan ik u erop wijzen dat u altijd uw collectegelden voor de wekelijkse doelen over mag maken op de bankrekening van de AKM. U kunt erbij vermelden welke collecte u vanuit huis wilt steunen. Dan zorg ik dat de betreffende gelden op de juiste plek terecht gaan komen. Het bankrekening nummer van de AKM is: NL70 INGB 0002 5811 91 t.n.v. Algemene Kerkelijke Merenwijkraad met vermelding van collecte en het doel dat u wilt steunen.

Hartelijk dank en sterkte voor daar waar nodig.

Datum viering	Bijzonderheden	Eerste collecte: voor geloofsgemeenschap	Tweede collecte: voor bestemmingen buiten de Regenboog	
		Euro	Euro	
2 febr	kerkorkest	156	138	Kerk in Actie Werelddiaconaat
9 febr	jongerenviering	132	111	Diaconie/De Bakkerij
16 febr	Regenboogkoor	152	153	RK Vicariaat
23 febr		92	83	PGL
1 maart	Installatie pw W. Hoogendoorn	180	126	PGL
8 maart		153	160	Avondmaalsproject DEAL/De Bakkerij

PGL= Protestantse Gemeente Leiden

Willy Menken, Penningmeester AKM

Corona en digitale awareness

Op steeds meer terreinen merk je hoe het gebeuren rond COVID-19 ingrijpt op wat voorheen zo normaal leek. Acht keer per jaar ligt het Bulletin bij je op de mat. Het resultaat van een samenspel van veel mensen die opeenvolgend hun steentje bijdragen. Correspondenten – redacteurs – drukkers – bezorgers. Als daar een schakel uitvalt loopt het eindproduct gevaar.

Een alternatief is niet zomaar voor handen. We kunnen wel bedenken dat we het Bulletin digitaal aanbieden, maar dat vereist dat we beschikken over een e-mailadres van alle abonnees. Helaas blijkt dat we die e-mailadressen niet hebben. Dus moet er een tussenoplossing worden gevonden.

Nu we hiermee geconfronteerd worden, is het goed om je te realiseren dat het niet is

uitgesloten dat de coronacrisis zo lang duurt dat we bij het volgende Bulletin nog met hetzelfde probleem zitten of dat er in de toekomst zich een soortgelijk probleem aanbiedt. Willen we daar beter op voorbereid zijn dan is het eigenlijk nodig dat je een e-mailadres aan ons bekend maakt waar het Bulletin dan naar toe gestuurd kan worden.

Communicatie in een tijd waarin we elkaar niet kunnen ontmoeten kan haast niet zonder digitale ondersteuning. We willen je vragen hier over na te denken en als je bovenstaand betoog onderschrijft, wil je dan je e-mailadres opsturen aan info@kcregenboog.nl Dan zijn we beter en bestendiger op de toekomst voorbereid.

Webbeheerder Regenboog Merenwijk
Edo Elstak

Kom aan Tafel

De catechese voor Kom aan Tafel is een paar weken geleden van start gegaan. Met twee enthousiaste kinderen zijn we twee weken geleden voor het eerst bij elkaar gekomen. Ikar en Alexia, ze zitten samen in dezelfde klas en zijn vreselijk nieuwsgierig naar wat er allemaal gaat gebeuren. Het is erg enerverend om met hen te praten. De ene vraag komt na de andere. Het zet je zelf ook weer aan het denken. Want een vraag als "wie is God?" is niet zomaar in een paar woorden te beantwoorden. Zo snel tevreden zijn ze niet. Er wordt ijverig doorgevraagd. De afgelopen week hebben ze de sedermaaltijd mogen meemaken. Nu kijken ze uit naar die andere grote maaltijd, die op 19 april plaats zou vinden.

We hebben besloten in overleg met de ouders om gezien de huidige problemen rond het coronavirus de viering van 19 april uit te stellen tot het najaar. De resterende vier bijeenkomsten met de kinderen zullen dus ook pas na de zomer plaats vinden.

Willy Hoogendoorn, pastoraal werker

Nieuwe tafelkleedjes voor de Kindernevendienst

Op 23 februari hebben de kinderen van de kindernevendienst een bijzonder cadeau gekregen. Een tas met nieuwe tafelkleedjes. De kleedjes en de tas zijn gemaakt door Hennie en Jessica van de handwerkgroep. De kleedjes worden in de kindernevendienst op tafel gelegd. Ze hebben de kleuren van het liturgisch jaar: groen, wit, rood en paars. Zo doen de kinderen mee met de kleuren die we ook in de grote kerkzaal zien in de antependia, de stola's en de bloemen. Er is ook nog een extra set kleedjes: daarop staan regenbogen. Ook op de kleedjes zit een extra versiering: een sierbandje met regenbogen, schapjes, hartjes, bloemetjes... Wie dat zelf wil zien, is welkom om eens bij de kinderen te kijken. De plaatjes zijn zo klein dat het vanuit de kerkzaal niet te zien was. Met deze nieuwe kleedjes kan de kindernevendienst weer flink wat jaren vooruit.

Jessica Langenhoff

Pasen In de kerktuin

De kerktuinverslaggever heeft iedere keer weer hetzelfde probleem: bloeien de planten die op de inleverdatum van de kopij voor het Bulletin op hun mooist zijn, ook nog op de verschijningsdatum?

Wat ik wel zeker weet is dat de paar buxusstruiken die nog in de kerktuin staan, er over een paar weken net zo treurig bijstaan als nu. Ze hebben de strijd met de buxusmot definitief verloren.

Daar staat tegenover dat de kerstroos (*Helleborus niger*) nu prachtig bloeit met grote crèmekleurige bloemen. Over het raadsel van de naam schreef ik al eerder. De plant bloeit niet met kerst en is zelfs niet in de verste verte familie van de roos, maar mooi is deze in elk geval.

Het Maarts viooltje (*Viola odorata*) daarentegen doet zijn naam wel eer aan: het kleine blauwe bloemetje – er staat een flinke pol helemaal vooraan tegen het terras aan – bloeit vanaf maart en naar ik hoop ook nog in april. Het viooltje zou heerlijk ruiken, maar eerlijk gezegd heb ik dat niet onderzocht. Ik vond het zonde om er een te plukken en om er nou voor op de grond te gaan liggen...

De tulpen waarvan we er in het najaar heel veel hebben geplant, doen momenteel hard hun best boven de grond te komen. Ik heb goede hoop dat ze met Pasen bloeien, een waar Regenboog bollenveld!

Het tuinteam gaat binnenkort weer van start en u weet: we kunnen versterking gebruiken, dus: meld u even bij mij aan!

Heleen Gombert

Filmavond en poëziemiddag gaan niet door

De geplande filmavond op woensdag 22 april en poëziemiddag op woensdag 1 april 2020 zijn afgelast.

Meldpunt: Corona Assistentie Merenwijk

Centraal Meldpunt voor hulpbiedende - en hulpbehoevende Merenwijkers

Wijkvereniging Merenwijk start een centraal meldpunt voor wijkgenoten, die hulp nodig hebben en hulp willen bieden, aan elkaar te koppelen.

Het idee is om beide partijen op het aanmeldpunt te verzamelen en vervolgens zoveel mogelijk in elkaars buurt te matchen. Andere initiatieven ontstaan ook in de wijk, deze zijn natuurlijk erg welkom. Het is fijn te weten dat uw Wijkvereniging start met dit initiatief.

Telefoonnummer

06 5720 4140 dit nummer is bereikbaar van 9.00 uur tot 17.00 uur, nemen we niet direct op, spreek dan de voicemail in en u wordt teruggebeld.

E-mailen

U kunt zich ook via e-mail aanmelden: corona@wv-merenwijk.nl

Dus hebt u wat tijd over voor een mede-Merenwijker of zou u het fijn vinden iemand te hebben waar u op terug kunt vallen voor een boodschap, een telefonisch praatje, informatie of iets anders meldt u zo spoedig mogelijk aan.

Wij registreren uw aanmelding en nemen contact op met deelnemers in uw omgeving.

Wij werken met de adviezen van het RIVM, deze zijn te vinden op

<https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19>

Wijkvereniging Merenwijk houdt zich aan de spelregels van de AVG, na afloop van dit project zullen alle verzamelde persoonsgegevens worden vernietigd.

Wij wensen u een goede gezondheid en veel sterkte in deze bijzondere maanden.

Fundacion Cristiana comunitaria para personas con discapacidad Ruach

In Nicaragua maakt geloven nog deel uit van het dagelijkse leven. Praten over God is niet vreemd. Eerste communie en belijdenis horen er traditiegetrouw bij. Wel zijn er veel mensen die geloven op de manier zoals ze het geleerd hebben en het gezag van een dominee of pater is groot.

In onze naam staat dat we een christelijke organisatie zijn. Wat voor inhoud geven we daar aan? Natuurlijk voelen we ons geïnspireerd door de Bergrede waar we opgeroepen worden ons in te zetten voor de zwakkeren en de minder bedeeden. En zeker in Nicaragua wordt de groep mensen met beperkingen, en zeker intellectuele beperkingen, niet gezien en wordt er geen rekening mee gehouden. Ook al bestaat er een hele mooie wet waar de plichten, maar vooral de rechten, van mensen met beperkingen verwoord zijn. Het blijft bij wat op papier staat en is niet zichtbaar in de praktijk van alle dag.

Oecumenisch

We noemen ons bewust 'christelijk' in tegenstelling tot veel organisaties die zich al gauw of katholiek of evangelisch noemen. We noemen ons 'oecumenisch', wat voor veel mensen in Nicaragua een vrij onbekend begrip is. Daarbij leggen we uit, dat we uitgaan van wat kerken gemeenschappelijk hebben en dat we niet aan een bepaalde kerk gebonden zijn. Hoe geven we dat vorm in de praktijk? Enkele voorbeelden:

-Het avondgebed, dat we elke avond van 6.00 tot 6.15 uur hebben. Wisselend leidt één van de medewerkers dat. Alle huisgenoten, of ze nu kunnen praten of niet, zoeken dan hun plekje in de kring op. En ook al begrijpen ze de inhoud van de liederen, dat wat er gelezen wordt uit de kinderbijbel, de gebeden die uitgesproken worden niet, ze blijven zitten tot het einde. Want iets ervaren ze, wat het goed voor hun maakt.

-De bezinningsdagen. Eens per 3 maanden houden we een bezinningsdag waar we of een pater of een evangelische dominee voor uitnodigen om die dag te leiden. En proberen te mijden dat er elementen in zitten die bij anders kerkelijken moeilijk kunnen liggen. In ons team werken zowel mensen die naar de katholieke kerk gaan als naar de evangelische. Aan zo'n dag nemen in principe ook bestuursleden deel, want het is een dag om

ons als Fundacion te sterken. Natuurlijk zijn de huisgenoten aanwezig.

De foto geeft een indruk van de bezinningsdag van afgelopen zaterdag, met pater Jose, een Jezuïet, uit Managua. Hij had een echtpaar met visuele beperkingen meegenomen die op de piano speelden en daarbij zongen.

-Een laatste voorbeeld: als we onze verjaardag vieren als Fundacion met een feestelijk bijeenkomst met genodigden, dan vragen we bijvoorbeeld een pater de bijeenkomst te openen en een dominee om de bijeenkomst te sluiten.

Kerken

Maar we willen ook voor de huisgenoten, voor zover ze dat wensen, kerkbezoek mogelijk maken. En zoeken aansluiting bij de diverse kerken om te werken aan bewustwording en toenadering.

Manuel gaat eens in de twee weken naar een evangelische kerk. Wij brengen hem en we zijn blij met de steun van de kerkleden, die hem na afloop weer thuis brengen. Manuel gaat graag naar de kerk en geniet van dit uitje.

Met Miguel ga ik op bijzondere gelegenheden naar de katholieke kerk, op verzoek van zijn moeder. Verleden jaar was dat bijvoorbeeld het geval op Aswoensdag. Dit jaar kwam er iemand van de gemeente naar ons huis, waar ze een ieder die wilde het askruisje gaf

Op weg naar Pasen

We zitten in de 40-dagen tijd. Tijd van bezinning. Zeker in deze tijd van het coronavirus beseffen we dat het leven kwetsbaar is. Zorgen komen altijd te vroeg. Moge deze bijzondere tijd ons helpen te groeien in Godsvertrouwen, wetende dat Hij het laatste woord heeft!

Astrid Delleman, ajdelleman@zonnet.nl

Concert Kamerkoor Vocalei afgelast

Het concert dat Kamerkoor Vocalei op zondagmiddag 5 april 15.30 in Kerkelijk Centrum De Regenboog zou geven, is afgelast.

Tot onze grote spijt hebben wij dit concert moeten afgelasten in verband met de huidige corona-perikelen. We hopen op een revanche in de aanloop naar Pasen 2021!

Heleen Gombert

Herdenking Jodenvervolging gaat niet door

De Stichting Herdenking Jodenvervolging heeft tot haar grote spijt moeten besluiten de Herdenking Jodenvervolging van 19 april 2020 geen doorgang te laten vinden. Zoals u weet, is dit het gevolg van de maatregelen in verband met de uitbraak van het coronavirus.

Dit jaar, waarin we 75 jaar bevrijding herdenken, waren wij weer graag samen gekomen met u. Wij hadden weer met de kinderen de namen van vermoorde stadgenoten gelezen, een bloemenmonument gemaakt en naar stemmige muziek geluisterd. Mevrouw Rabbijn Clary Rooda die dit jaar de voordracht zou houden, zal dat hopelijk in 2021 alsnog kunnen doen.

Wij sturen u dit bericht vandaag 17 maart, de dag waarop wij de razzia van het Joods Weeshuis in Leiden herdenken. Onze gedachten gaan daarom vandaag uit naar de 51 kinderen en hun begeleiders die in concentratiekampen vermoord werden. Opdat wij "blijven gedenken".

Helaas is er dit jaar dus geen herdenking. Wellicht dat u op uw eigen manier op een door u gekozen moment invulling kan geven aan de Herdenking van de Jodenvervolging dit jaar.

Foto van Joodse kinderen voor het Joods Weeshuis

Wij hopen u volgend jaar in goede gezondheid te mogen begroeten.

Met vriendelijke groet,

namens de Stichting Herdenking
Jodenvervolging,
Truus de Haan, voorzitter
Arno Hanssen, secretaris

Keiland 2020, een inspirerende week op Terschelling

Van 26 juli tot 1 augustus 2020 vindt Keiland plaats. Keiland is zeven dagen lang een mix van workshops, vieringen, elkaar ontmoeten en genieten van het eiland Terschelling. Voor het dertiende jaar op rij belooft het een mooi programma te worden met een gevarieerd aanbod van kunstzinnige, verdiepende en vrolijke workshops voor jong en oud en met inspirerende vieringen in de ochtend en de avond. Er wordt gekampeerd op natuurkampeerterrein Swartduin, prachtig

gelegen te midden van bossen en duinen aan de westzijde van het eiland.

Keiland-thema 2020 Groene genade

Op het eiland genieten we volop van het groen en de natuur. Door te kamperen, tijdens de workshops en de vieringen in de kerktent is er groen overal.

*Uitbundig dans ik te midden van Jou
Onderdeel van Je groter geheel
Klein als ik ben
Overschreeuw ik Je
Groene genade!*

*Stil aanschouw ik Je
Je kleuren
Je vormen
Klein en groot
Sterk en kwetsbaar
Groene genade*

Keiland bestaat uit kunst, kerk en kamperen

Kunst –'s Ochtends kunnen de deelnemers kiezen uit een afwisselend aanbod van workshops zoals beeldende kunst, muziek, schrijven, lijfwerk, theater, dans, wandelen of meditatie. Er is voor de kinderen en tieners een apart workshopprogramma. 's Middags is er tijd om zelf in te vullen en alle gelegenheid om andere Keilanders te ontmoeten.

Kerk - Elke morgen en avond is er een gezamenlijke viering, oecumenisch en eenvoudig van opzet. De ochtendviering is

lichtvochtig en speels, de avondviering is meditatief van karakter. Tijdens de vieringen wordt er veelzijdig en meerstemmig gezongen, liederen van Iona, Taizé en uit het nieuwe Liedboek, een Bijbeltekst gelezen, een verhaal verteld of een stukje theater gespeeld. In de avondviering is er een lange stilte en ruimte voor eigen voorbeden.

Kamperen - Het kamperen is heel eenvoudig, in de natuur. Er is genoeg speelruimte voor de kinderen en het terrein is omringd door bossen en duinen, op fietsafstand van de zee.

Voor wie? - Keiland staat open voor iedereen: singles, jong en oud, voor stellen en gezinnen met kinderen en jongeren van alle leeftijden. Keiland is voor mensen die op een speelse en/of verdiepende manier met geloof bezig willen zijn, met respect voor ieders beleving.

Meer info? Kijk op: www.keiland.net of mail naar info@keiland.net

Ingrid Weitenberg

Het jochie met het brilletje

In mijn column 'wonen overal' beschreef ik een anekdote: "Ik hielp jaren geleden tijdens een concert de organist dhr. Jan J. van den Berg (oud-organist van de Nieuwe Kerk in Delft) met registreren en bladzijden omslaan. Tijdens een eigen (moeilijke) compositie maakte hij een duidelijk waarneembare fout, waarop hij al doorspelend doodleuk zei: "Maar ik mag dat, want het is mijn eigen stuk"..."

Helaas, ditmaal geen vrolijke en / of humoristische column, eerder een 'in memoriam'. Op het moment dat ik dit schrijf weet ik sinds een dag dat dezelfde heer Jan J. van den Berg op 21 februari jl. op 90-jarige leeftijd is overleden. 'Jan J.', zoals hij veelal binnen zijn muzikale vriendenkring werd genoemd, heeft geen directe band met de

Regenboog en hij is er zelfs nooit geweest. Maar indirect speelt hij wel degelijk een rol, vandaar dat ik postuum graag aandacht aan hem besteed.

Jan J. is ruim 40 jaar lang organist van de Nieuwe Kerk te Delft geweest. In de tijd dat mijn vader organist van de Regenboog was en wij in Leiderdorp woonden, gingen mijn vader en ik (bijna) elke vierde donderdagavond van de maand naar Delft, om hem daar te horen concerneren. We waren altijd ruim op tijd, want ik wilde altijd op onze vaste plaats zitten. In het schip met het gezicht naar het orgel toe, vierde rij in het midden bij de leuning die de hele kerkbank in tweeën deelde. Er zaten ooit al mensen op 'onze' plek, en dan beleef je het concert toch anders. Vaste prik bij binnenkomst was dat Jan J. bij de kassa stond om alle bekenden uitgebreid te begroeten, en daar hoorden mijn vader en ik ook bij. Hij was een grote man, dus als klein jochie keek ik zowel letterlijk als figuurlijk tegen hem op.

Maar tijdens die concerten heb ik als klein jochie wel kennis gemaakt met allerlei soorten componisten, van Bach via Mendelssohn naar Guilman en werken van Nederlandse componisten zoals Cornelis de Wolf, Adriaan C. Schuurman (de grote leermeester van Jan J.) en Jan J. zelf. Ik had toen al orgellessen en deze concerten hebben zondermeer bijgedragen aan mijn liefde voor het orgel. En mede daardoor speel ik nu nog steeds en daar heeft u (in de meeste gevallen dan) profijt van.

Daarnaast, Jan J. heeft ontzettend veel gecomponeerd, voornamelijk bewerkingen van geestelijke liederen die zeer bruikbaar zijn tijdens de eredienst. En u heeft 'hem' ook al meermaals gehoord, heel af en toe speel ik een stuk van hem. Zo is er dus toch een kleine connectie met de Regenboog, qua inspiratie en uitgevoerde muziek.

Later toen ik alom groot was, heb ik meermaals bij concerten van hem geregistreerd, voornamelijk in de Grote kerk te Naarden. Eerst ging ik met de trein naar Delft om met hem mee te rijden, later was dat andersom, ik haalde hem met de auto op. Onderweg en tijdens het repeteren was er ruim gelegenheid voor allerlei orgelanekdotes en belevenissen. Vaak kwamen dezelfde verhalen voorbij, maar dat was niet erg, dat hoorde een beetje bij het ritueel. Steevast kreeg ik te horen hoe leuk hij het altijd vond dat 'dat jochie met het brilletje' bij zijn concerten kwam. Ja, dat jochie ben ik.

En ook was er altijd de grote thermoskan met thee, onontbeerlijk voor een mooi concert. Zolang ik of mijn vader tenminste niet de verkeerde registers op het verkeerde moment opentrokken. Zo hoorde ik ooit 'Je vermoordt mn stuk!' en mijn vader kreeg ook wel vergelijkbare 'tips' toen hij tijdens het zachtste deel van een stuk ('pp') van Franck vier tongwerken inschakelde ('fff'). Gelukkig voor ons allebei was dat zeldzaam. En na afloop was Jan J. alles direct vergeten en toonde zijn dankbaarheid voor onze inzet. En ik werd regelmatig opnieuw gevraagd, waaronder voor zijn 60-jarige jubileum (!) als organist, in de St. Joriskerk te Amersfoort. Ik heb daar nog een cd-opname van en sinds gisteren is die schijf nog waardevoller geworden.

Tot slot, eenmaal per jaar verzorgde Jan J. een verzoekconcert voor honderden bezoekers. Bezoekers konden vooraf 'verzoeknummers' indienen. Dat jochie met het brilletje deed dat ook, en dat verzoek werd altijd gehonoreerd. Als slotstuk was dan te horen een compositie die tot op heden ten dage mijn favoriete compositie is, geschreven door Cornelis de Wolf. Een Passacaglia, Koraal en Fuga over een bekende melodie en misschien wel passend als afsluiting, denkend aan Jan J.: 'Wie maar de goede God laat zorgen'...

Frank Ressler

Zing

Lockdown

Ja, er is angst.
Ja, er is isolatie.
Ja, er wordt gehamsterd.
Ja, er is ziekte.
Ja, er is zelfs dood.

Maar,
Ze zeggen dat je in Wuhan na zoveel jaren van
lawaaï
de vogels weer kan horen zingen.
Ze zeggen dat na slechts een paar weken van
rust
de lucht niet langer stijf staat van de smog
maar blauw en grijs en helder is.

Ze zeggen dat in de straten van Assisi
mensen elkaar toezingen
over de lege pleinen
en hun ramen openhouden,
zodat zij die alleen zijn
de geluiden van families
om hen heen kunnen horen.

Ze zeggen dat een hotel
in het westen van Ierland
gratis maaltijden aanbiedt
en bezorgt bij hen die aan huis gebonden zijn.

Vandaag is een mij bekende jonge vrouw
druk bezig om in haar buurt
flyers te verspreiden met haar nummer,
zodat de ouderen iemand hebben
die ze kunnen bellen.

Vandaag bereiden kerken, synagoges,
moskeeën en tempels zich voor
om dakloze, zieke en vermoeide mensen
te kunnen verwelkomen
en onderdak te bieden.

Over de hele wereld beginnen mensen
te vertragen en te reflecteren.
Over de hele wereld kijken mensen
op een nieuwe manier naar hun burens.
Over de hele wereld worden mensen
ontvankelijk voor een nieuwe realiteit,
voor hoe groot we eigenlijk zijn
en hoe klein onze feitelijke controle,
voor wat er werkelijk toe doet.
Voor liefde.

Dus we bidden en realiseren ons:
Ja, er is angst,
maar er hoeft geen haat te zijn.
Ja, er is isolatie,
maar er hoeft geen eenzaamheid te zijn.
Ja, er wordt gehamsterd,
maar er hoeft geen gierigheid te zijn.
Ja, er is ziekte
maar de ziel hoeft niet te lijden.
Ja, er is zelfs dood,
maar er kan altijd
een wedergeboorte van liefde zijn.

Word je bewust van de keuzes die je maakt
voor je leven nu.
Vandaag: Adem.
Hoor,
achter de fabrieksgeluiden van je paniek,
zijn de vogels weer aan het zingen,
klaart de hemel op,
is de lente in zicht.

En altijd worden we omringd door Liefde.
Open de ramen van je ziel.
En al ben je niet in staat
om de ander over het lege plein aan te raken:
Zing.

*Broeder Richard Hendrick OFM (Ierland)
13 maart 2020*